

Pomiędzy prekaryjnością a prestiżem. Praca migrantów w branży tanecznej w dobie kryzysu.

Głównym naukowym celem projektu jest antropologiczna refleksja nad profesjonalnymi i osobistymi trajektoriami życiowymi na przecięciu migracji i tańca. Projekt proponuje pogłębioną analizę związków między mobilnością a pracą artystyczną i skoncentrowany jest na kubańskich migrantach, którzy pracują jako tancerze i nauczyciele tańca w Europie (na przykładzie Włoch i Niemiec). Ta perspektywa wzbogacona zostanie o analizę warunków mobilności na podstawie dwóch wyjazdów terenowych na Kubę, podczas których będę się skupić na historiach Kubańczyków, którzy (wciąż) mieszkają i pracują na Kubie i dla których praca w branży tanecznej staje się potencjalną ścieżką mobilności.

Młodsze pokolenia Kubańczyków, rozczarowane rewolucją kubańską oraz jej niespełnionymi obietnicami, nie mają emocjonalnych powiązań z ideologią rewolucji i widzą siebie w roli przyszłych migrantów poza Kubą, w świecie lepszych możliwości. Kariery taneczne nierzadko zapewniają im dostęp do kojarzonej z prestiżem i sukcesem międzynarodowej sceny tanecznej. W wielu przypadkach funkcjonują one również jako otwierające drzwi na europejski rynek pracy, co wskazuje na pewne odwrócenie globalnych hierarchii kształtujących mobilność tancerzy. Wszechobecne, stereotypowe wyobrażenia na temat Kubańczyków powodują, że łatwiej jest im zaistnieć na rynku pracy w porównaniu do innych migrantów. Salsa kubańska i przemysł z nią związany stanowi obecnie największy odsetek światowego biznesu tanecznego. Z tej racji, w ramach projektu zamierzam zbadać, w jaki sposób pojęcia sukcesu, sławy i uznania wpisują Kubańczyków w ukrytą/nieopowiedzianą/niewypowiedzianą hierarchię migrantów w kontekście europejskiego 'kryzysu uchodźczego'. Hierarchię tę dodatkowo wzmacnia wartość przypisywana kubańskiej męskości na rynku seksualnym. Ten aspekt stanowić będzie podstawę do szerszej analizy sceptycznych (i mniej sceptycznych) postaw wobec uchodźców i migrantów w kontekście rozważań na temat rasy i pochodzenia etnicznego.

Chociaż migracja kubańska powszechnie kojarzy się z ugruntowaną społecznością kubańsko-amerykańską w USA, przypadek europejski ujawnia odmienne, warte zbadania dynamiki. Choć to Hiszpania jest głównym celem migracji kubańskiej ze względu na historyczne więzi między tymi dwoma krajami i reżimy migracyjne, które pozwalają na uzyskanie hiszpańskiego obywatelstwa, w moim projekcie skoncentruję się na dwóch kolejnych europejskich destynacjach dla kubańskich migrantów – Włoszech i Niemczech. To właśnie fakt, że brakuje im albo wykazują mniej elementów ścieżki hiszpańskiej (zjednoczenie rodzin, ale także rola znajomości języka w procesie integracji), czyni je przypadkiem ciekawszym do zbadania w kontekście europejskim. Ponadto, oba kraje były dwoma najważniejszymi rynkami generującymi turystykę na Kubie przed pandemią, co przyczyniło się do powstania pewnych wyobrażeń związanych ze stylem życia turystów, pojęciami 'dobrego życia' oraz pragnieniami i praktykami konsumpcyjnymi (przykład Włoch jest najbardziej znamieny).

Moje zainteresowanie badaniem praktyk tanecznych w kontekstach migracyjnych wynika z poczynionych przeze mnie obserwacji na różnych etapach etnograficznych badań terenowych prowadzonych na Kubie w ciągu ostatnich dziesięciu lat. Nowatorstwo tego projektu polega na rozumieniu tańca jako pracy w kontekstach migracyjnych. Dzięki temu podejściu, projekt wzbogaca obszar krytycznych badań o tańcu, które dotychczas skupione były na migracji elit artystycznych lub przyglądały się tańcom w kontekstach migracyjnych jako sposobu na zachowywanie/utrzymywanie tradycji lub zerwanie z nią. Projekt wnosi wkład w antropologię migracji i debaty na temat transnarodowości kwestionując założenia kubańskiej wyjątkowości wypracowanej wskutek badań migracji Kubańczyków do Stanów Zjednoczonych.

Ogólne cele badawcze tego przedsięwzięcia można osiągnąć podczas trzyletniego projektu badawczego, który będzie obejmował dwanaście miesięcy etnograficznych badań terenowych (Kuba, Włochy, Niemcy) oraz pobyt badawczy w German Institute for Global and Area Studies (Berlin). Projekt opiera się na kilku podejściach metodologicznych, takich jak etnografia wielostanowiskowa, badania ucieleśnione, etnografia cyfrowa oraz etnografia feministyczna i refleksyjna. Głównymi metodami pracy terenowej będą: obserwacja uczestnicząca wśród kubańskich migrantów w wybranych terenach badań, nieustrukturyzowane i częściowo ustrukturyzowane wywiady z elementami biograficznymi, do których rozmówcy będą wybierani na podstawie obserwacji uczestniczącej i metody kuli śniegowej, a także analizy dyskursu i przegląd oficjalnych dokumentów/mediów. Wszystkie metody badawcze będą stosowane zgodnie z kodeksem etyki dyscypliny.

Wyniki projektu zostaną upowszechnione w czasopismach naukowych oraz podczas konferencji krajowych i międzynarodowych. Ponadto planuję popularnonaukową, dwujęzyczną publikację (w języku angielskim i hiszpańskim) w której skupię się na historiach życia uczestników prowadzonych przeze mnie badań.